

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

939. MEDDELELSE

72. ÅRGANG 2. JULI 1970

Udgivet af
Statens
Planteavlsvudvalg

Bygsorter på mosejord 1961-69.

I årene 1961-69 er et antal bygsorter afprøvet på højmosen ved Statens Moseforsøg, Centralgaarden, og på lavmosen, udstationeret på Brandborg ved Tylstrup og Ny Vraa ved Sulsted.

Der er hvert år gennemført 1 forsøg på højmosen og 2 på lavmosen (1962, 1963 og 1967 dog kun 1). I forsøgene indgik 8 sorter, hvoraf 4 sorter er afprøvet i alle år. Af de øvrige 4 sorter har 2 været afprøvet 1961-65 og 2 1966-69.

På højmosen er gødet med 75-100 kg N/ha. På lavmosen har kvælstoftilførslen normalt været 0-25 kg N/ha.

Hovedresultaterne er anført i tabel 1 og 2.

Resultaterne er angivet for højmosen og lavmosen hver for sig, da det ikke helt er de samme sortsegenskaber der må lægges vægt på ved dyrkning på de to typer af mosejord.

I tabel 1 er anført udbytte af kærne og halm samt forholdstal, hvor målesorten Pallas er sat = 100. I tabel 2 er anført strå længde, karakter for lejesæd, modning og kærnekvalitet. Råproteinbestemmelser er dog kun udført i 1962, 1963, 1968 og 1969. Det er gennemsnit for disse år, der er anført.

I bilaget er anført kærneudbytte for Pallas og forholdstal for øvrige sorter hvert år.

Højmosen svarer til almindelig agerjord med

Tabel 1. Bygsorter 1961-69

	Højmosen				Lavmosen			
	hkg pr. ha		forholdstal		hkg pr. ha		forholdstal	
	kær-	halm	kær-	halm	kær-	halm	kær-	halm
	ne*)		ne		ne*)		ne	
1961-69	9 forsøg				15 forsøg			
Svaløf Pallas	38,9	37,8	100	100	35,6	49,8	100	100
Weibulls Ingrid	38,4	41,9	99	111	36,2	54,8	102	110
Deba Abed	45,7	41,3	117	109	36,5	51,9	103	104
Svaløf Mari	38,2	34,3	98	91	37,2	46,2	105	93
1961-65	5 forsøg				8 forsøg			
Svaløf Pallas	34,4	37,4	100	100	35,3	55,5	100	100
Carlsberg II	34,6	37,6	101	111	33,8	59,4	96	107
Proctor	34,1	42,2	99	113	35,5	63,2	101	114
1966-69	4 forsøg				7 forsøg			
Svaløf Pallas	44,1	38,1	100	100	35,3	43,8	100	100
Svaløf Birgitta	40,5	37,3	92	98	36,6	43,9	104	100
Emir	42,2	43,2	96	113	37,6	49,2	107	112

*) Med 15% vand

hensyn til behov for kvælstofgødsning. Der stilles kun lidt kvælstof til rådighed for afgrøden, hvorfor udbytte og lejesæd vil være stærkt afhængig af den tilførte kvælstofmængde. Den kvælstofmængde, der er anvendt i disse forsøg, vil normalt ikke give anledning til stærk lejesæd.

Ved den her anvendte gødsning har kærne-kvaliteten gennemgående været god og med et moderat råproteinindhold.

Forskellen i udbytteneiveau 1961-65 og 1966-69 skyldes, at 1966-69 for højmosen var gode kornår, men også en lidt stærkere kvælstofgødsning.

Deba, der er en sildig meget stivstrået sort, har givet størst udbytte i alle år undtagen 1964. Ved modning har sorten vist en ret stærk tendens til nedknækning og aksspild. Ved overmodning og under vanskelige høstforhold, som ofte forekommer på mosejord, kan spildet blive ret betydeligt.

De øvrige 3 sorter, der har været afprøvet i 1961-69 viste ikke nogen større forskel i kærneudbytte. Mari har dog givet det laveste udbytte, og som det ses af bilaget, har denne sort

klaret sig dårligst ved det høje udbytteneiveau i 1966-67.

Carlsberg og Proctor, der er afprøvet i 1961-65, gav i gennemsnit samme udbytte som Pallas, medens Birgitta og Emir i 1966-69 i gennemsnit har givet hhv. 8 og 4 pct. mindre end Pallas. I 1967, hvor der var angreb af meldug, gav Emir, der er meldugresistent, lidt større udbytte end Pallas.

Lavmosen stiller i modsætning til højmosen betydelige kvælstofmængder til rådighed for afgrøden, og der tilføres normalt ingen eller kun små mængder kvælstofgødning. Under gunstige vækstbetingelser forekommer lejesæd allerede omkring skridningstidspunktet, og dette giver sig udslag i en dårligere kærnekvalitet i de senest udviklede sorter. Kraftig vegetativ vækst samtidig med sen udvikling, som hos Deba og Proctor, giver desuden større mulighed for skade ved meldug- og rustangreb, som ofte er set på lavmose i de senere år. Blødstråede sorter giver tit kraftig lejesæd med gengrøning og tvemodenhed til følge.

I tabel 2 ses tillige, at der er stor forskel på kærnekvalitet i byg fra højmose og fra lavmose.

Tabel 2. Bygsorter 1961-69

	Højmose						Lavmose					
	strå længde cm	karakter for leje- sæd*)	mod- ning	mg pr. korn	g pr. liter	pct. råprot.	strå- længde cm	karakter for leje- sæd*)	mod- ning	mg pr. korn	g pr. liter	pct. råprot.
1961-69	9 forsøg						15 forsøg					
Sval. Pallas .	78	2,2	23/8	38,9	653	11,6	83	4,7	23/8	32,3	620	13,8
Weib. Ingrid	87	1,9	23/8	39,1	669	12,2	90	3,6	23/8	35,9	657	13,9
Deba Abed .	78	0,4	27/8	40,3	662	11,1	86	1,7	26/8	32,9	631	14,0
Sval. Mari . .	71	1,8	19/8	42,4	658	12,4	73	3,0	20/8	36,2	633	13,6
1961-65	5 forsøg						8 forsøg					
Sval. Pallas .	82	2,2	29/8	36,3	638	11,4	86	6,2	26/8	30,7	605	13,6
Carlsb. II . . .	84	3,2	30/8	38,8	623	11,3	89	6,3	27/8	34,2	559	13,5
Proctor	88	2,5	3/9	37,1	656	11,3	90	6,6	29/8	32,4	628	13,4
1966-69	4 forsøg						7 forsøg					
Sval. Pallas .	74	2,3	16/8	41,7	671	11,9	78	2,9	24/8	34,1	638	13,9
Sval. Bir- gitta	77	3,3	16/8	46,1	676	13,2	82	2,8	25/8	41,5	659	14,0
Emir	77	1,7	17/8	43,3	680	13,3	81	1,3	24/8	37,7	664	16,1

*) 0-10, 10 = helt i leje

Lavmosen giver en lav kærne- og litervægt, hvorimod råproteinindholdet ligger højt på grund af den rigeligere kvælstofforsyning, som jorden betinger.

Af tabel 1 ses, at Pallas, der er mindst stivstrået af de 4 sorter, som er afprøvet på lavmose i 1961-69, har givet lavest udbytte.

Ingrid og Mari, der med undtagelse af et enkelt år har givet lige så højt eller højere udbytte end Pallas, har i gennemsnit givet hhv. 2 og 5 pct. mere end denne.

Deba har givet 3 pct. mere end Pallas, men som det ses af bilaget, har udbyttet varieret meget gennem årene, delvis på grund af angreb af meldug og bygrust.

Carlsberg og Proctor, der er afprøvet i 1961-65, har givet hhv. 4 pct. mindre og 1 pct. mere end Pallas. Begge sorter er blødstråede og har givet anledning til en del gengroning og tve-modenhed som følge af lejesæd.

Birgitta og Emir, der er afprøvet i 1966-69 har givet hhv. 4 og 7 pct. mere end Pallas. Birgitta er ret blødstrået og giver mange grønskud

i lejesæd. Emir har på grund af sin resistens mod meldug klaret sig bedst i år med kraftigt meldugangreb.

Vejledning for praksis

Forsøgene har vist, at der på højmosen kan dyrkes byg af god handelskvalitet, medens man på lavmose må regne med at høste foderkorn.

På højmosen kan valg af bygsort delvis ske ud fra ønsket om at høste en god salgsvare.

Pallas og Ingrid har begge givet næsten samme udbytte. Ingrid, der er lidt mere stråstiv end Pallas, har givet den bedste kærnekvalitet, og har desuden vist sig let at høste, selv under vanskelige forhold.

Emir kan på grund af sin resistens overfor meldug få interesse såfremt meldugangreb bliver mere almindelige på højmosen.

Deba har i forsøgene givet det største udbytte. Sortens tendens til nedknækning og akspild vil sammen med den sene modning og dermed tit større høstbesvær, give sig udslag i et for stort markspild.

Mari, Carlsberg, Proctor samt Birgitta vil ikke have nogen større interesse på højmosen.

På lavmose må sortsvalget ske efter stråstivhed og tidlighed. Mari, der er meget tidlig og desuden stråstiv har klaret sig godt, men da sorten er kortstrået og bladfattig kræves ren jord for at undgå en stærk forurening med ukrudt inden høst.

Ingrid og Emir, der er tidlige og stråstive sorter, har ligeledes klaret sig godt på lavmosen. På grund af de senere års stærke angreb af meldug, må den resistente sort Emir nok foretrækkes.

De øvrige sorter vil på grund af sildighed eller for ringe stråstivhed ikke være anbefalelsværdige her.

Udbytteforsøg med bygsorter vil foreløbig ikke blive fortsat på mose. Som helhed har de opnåede resultater da heller ikke været stærkt afvigende fra bygsortsforsøg på alm. agerjord. Fremtidige sortsvalg vil kunne ske ud fra resultaterne herfra, men med særlig hensyntagen til sorterens strægenskaber og modningstidlighed.

Statens Moseforsøg
Centralgaarden, Aabybro.

Bilag til forsøg med bygsorter 1961-69

Udbytte (Pallas) og forholdstal for kærne

	Pal- las	Ing- rid	De- ba	Ma- ri	Carls- berg	Proc- tor	Bir- gitta	Emir
Højmosen								
1961	35,9	105	128	93	94	103		
1962	36,3	102	136	115	106	105		
1963	30,9	104	125	102	94	104		
1964	32,7	83	93	101	100	80		
1965	36,2	96	124	104	109	103		
1966	47,0	100	107	94			91	38
1967	41,7	99	112	98			91	101
1968	44,3	105	126	98			94	96
1969	43,5	97	113	88			90	96

Lavmose

1961	41,3	107	118	100	91	100		
1962	25,0	106	103	103	120	105		
1963	27,6	103	118	115	92	101		
1964	33,1	95	96	124	98	105		
1965	40,5	101	104	106	93	97		
1966	39,1	104	105	109			102	98
1967	35,1	102	79	100			113	113
1968	34,3	106	99	107			106	117
1969	32,6	100	102	87			98	103

Abonnement på meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlkontor Kongevejen 79, 2800 Lyngby, postgiro 2299, tlf. (01) 84 50 57. Abonnementsprisen er for 1970 11,25 kr. årlig, incl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

